

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Tord Wennerblom
010-224 54 55

BESLUT
2016-12-15

Diarienummer
511-35978-2015
Dossienummer
1421-2207

Sida
1(5)

Beslut om ny respektive upphävande av äldre föreskrift för naturreservatet Svanvik i Orust kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att följande nya föreskrift A10 ska gälla för naturreservatet Svanvik i Orust kommun:

- Det är förbjudet att inom områden markerade i bilaga 1 så eller plantera träd eller buskar. Förbudet gäller även plantering av sticklingar.

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken.

Länsstyrelsen beslutar vidare att följande föreskrift A7 för naturreservatet ska upphävas:

- Det är förbjudet att jaga rovfåglar, andfåglar, vadare eller korpar.

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken.

De övriga föreskrifter som Länsstyrelsen fastställt i beslut 1977-03-31 gäller fortfarande.

Ärendets handläggning

Energiskog

Anders Halleröd, ägare till fastigheten Rörvik 2:1, anmälde i skrivelse som överlämnades till Länsstyrelsen 2015-05-04 om planerad plantering med hybridasp och poppelhybrider på åkermark/vall på fastigheten. Större delen av den aktuella åkermarken/vallen ligger i naturreservatet Svanvik. Fastighetsägaren anförde i skrivelsen att det p.g.a. skador på odlade grödor orsakade av betande gäss inte är möjligt att bedriva ett traditionellt jordbruk med växtodling och djurhållning. Detta trots att Länsstyrelsen gett dispens från naturreservatets föreskrift om jaktförbud på bl.a. andfåglar. Länsstyrelsen beslutade 2016-04-18 att förbjuda planteringen med energiskog. Beslutet fattades med stöd av 12 kap. 6 § fjärde stycket miljöbalken och omfattar tre områden på fastigheten Rörvik 2:1 om sammanlagt 37 hektar åker- och betesmark inom naturreservatet Svanvik. Länsstyrelsens beslut överklagades. Mark- och miljödomstolen avslog överklagandet i dom 2016-06-13. Domen har vunnit laga kraft. Det aktuella förbudet gäller endast för den anmälan som kom Länsstyrelsen tillhanda 2015-05-04. Föreliggande beslut om infö-

rande av en ny föreskrift för naturreservatet syftar till att förhindra plantering med energiskog även i framtiden. På fastigheten Svanvik 1:7, som ägs av Orust kommun, finns inom naturreservatet ett område på 3 hektar åker- och betesmark. Föreskriften om förbud gäller även detta område.

Jakt

Länsstyrelsen har vid upprepade tillfällen medgivit dispens från naturreservatets föreskrift om förbud mot jakt på grågås och kanadagås. Detta som ett led i brukarens strävan att minska skadeverkningar på växande gröda orsakade av gäss. I samband med dessa dispensbeslut har Länsstyrelsen meddelat att en översyn av föreskrifterna för samtliga naturreservat i Stigfjordenområdet är planerade, däribland föreskrifterna för jakt.

Föreläggande om yttrande respektive remiss över förslag

Anders Halleröd och Orust kommun har 2016-08-05, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut. Samtidigt har förslaget för kännedom och eventuella synpunkter skickats till LRF Västra Götaland, Mellersta Götalands jordägareförening, Naturskyddsföreningen på Orust, Bohusläns Ornitologiska förening och Svanviks Samfällighetsförening.

Yttrande har endast inkommit från Naturskyddsföreningen på Orust och Bohusläns Ornitologiska förening. Båda föreningarna är positiva till den nya föreskriften om förbudet mot plantering med bl.a. energiskog. Ornitologiska föreningen pekar sålunda på att många fågelarter är beroende av ett öppet landskap och betade marker, men att igenväxande jordbruksmarker är ett allt större problem. Småskaliga jordbruksmarker med heterogena miljöer så som på Orust är viktiga för häckande och rastande fåglar. När det gäller upphävet av föreskriften angående jakt menar Naturskyddsföreningen att detta inte torde ha så stor betydelse i det begränsade område det är fråga om i det aktuella fallet, men att det är viktigt att Länsstyrelsen följer upp hur jakten bedrivs. Föreningen menar också att man borde utvärdera jakten i hela Stigfjordenområdet och försöka kartlägga hur olika djur- och växtpopulationer påverkas positivt och negativt, liksom hur jakten upplevs av dem som besöker naturreservaten i Stigfjordenområdet. Ornitologiska föreningen kan inte se positivt på att jakten i naturreservatet förenklas. Populationsförändringar kan ske snabbt och det är särskilt viktigt att man är restriktiv vad gäller jakt i naturreservat, menar man. Föreningen anser att jakt endast bör ske om det är förenligt med naturreservatets syfte och att alla andra medel eller metoder har prövats innan. Man ser helst att problemet med skador av gäss på odlingsmarken förebyggs med hjälp av andra metoder än jakt, t.ex. att en gäsbetesåker anläggs på prov. Samtidigt anser föreningen att det är viktigt för fågelfaunan att markerna betas, att odlingsmarkerna behålls i hävd och att det måste finnas förutsättningar att bedriva ett aktivt jordbruk. För att minska risken på störningseffekter på övriga fågelarter önskar föreningen att jakt bör förbjudas åtminstone under häckningstid eftersom risken för störning då är som störst. Slutligen poängterar föreningen vikten av artkunskap

så att inte fel arter skjuts och att jakt inte får ske på arter som är rödlistade eller upptagna i EU:s fågeldirektiv.

Länsstyrelsen noterar att det i samband med föreläggandet om yttrande respektive remissbehandlingen inte inkommit någon erinran mot förslaget att införa en föreskrift som förbjuder plantering med bl.a. energiskog. Vad gäller förslaget om att upphäva föreskriften om jakt har främst Bohusläns Ornitologiska förening framfört viss erinran, och Länsstyrelsen får med anledning av detta anföra följande. Länsstyrelsen har kartlagt viltskadeläget vad gäller betande gäss på Orust och funnit att det generellt är i linje med övriga länet, men att enstaka brukare lokalt har stora skador, däribland Anders Halleröd. De åtgärder som har vidtagits är ökade möjligheter till skyddsjakt på Halleröds marker samt under en övergångsperiod möjlighet till kompensations för uppkomna skador orsakade av även jaktbara gåsararter. Detta fall skiljer sig från det normala eftersom reservatskrifterna har begränsat jakten på gäss vilket bidragit till att gässen har ökat lokalt. Som anges nedan under Skälen för Länsstyrelsens beslut bedömer Länsstyrelsen att de begränsningar i jakten som gällande jaktlagstiftning innebär i allt väsentligt är tillräckliga för att bevarandemålen för områdets fågelfauna kan upprätthållas, åtminstone vad gäller jaktens eventuella inverkan på bevarandemålen.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Svanviks naturreservat bildades den 31 mars 1977. Syftet med naturreservatet är att bevara en omväxlande skärgårdsnatur av betydelse för det rörliga friluftslivet och med goda rast- och övervintringslokaler för fågelfaunan. Naturreservatets vattenområde och delar av våtmarken ingår i det europeiska ekologiska nätverket Natura 2000, SEO520034 Stigfjorden. Det främsta bevarandesyftet är att bevara ett marint stort sammanhängande grunt skyddat innerskärgårdsområde med rika uppväxtplatser för fisk och ryggradslösa djur och med stor betydelse för fågellivet. Vidare ingår naturreservatet även i Ramsarområdet Stigfjorden. Sveriges åtagande att bevara ett Ramsarområde innebär att områdets ekologiska karaktär inte får försämrats.

Energiskog

Länsstyrelsen bedömer att plantering av buskar och träd, t.ex. för energigäddamål, på de nu öppna markerna i naturreservatet inte är förenligt med naturreservatets syfte. Omväxlingen i skärgårdsnaturen kommer att minska påtagligt och betydelsen för det rörliga friluftslivet minskar. Med stor sannolikhet skulle även den fågelfauna som gynnas av ett öppet landskap påverkas negativt, även om strandängarna närmast vattnet förblir öppna.

Jakt

I Stigfjorden-området finns fem naturreservat. Svanvik är ett av dessa. Övriga är Råssö, Valön, Kälkerön och Stigfjorden. Stigfjorden (som ursprungligen bildades som ett naturvårdsområde) är det i särklass största och upptar ca 80 procent av ytan. Föreskrifter för jakt finns i naturreservaten Svanvik, Råssö, Valön och Kälkerön. Föreskrifterna är från 1970-talet (Kälkerön från 1980) och är till stor del otidsenliga såtillvida att de inte är anpassade till nu gällande jaktlagstiftning. Det finns därför anledning till en översyn av dessa.

För Stigfjordens naturreservat (naturvårdsområde) finns inga föreskrifter angående jakt, vilket innebär att det endast är gällande jaktlagstiftning som reglerar jakten i 80 procent av Stigfjordenområdet. Länsstyrelsen har inte erfarenhet av avsaknaden av föreskrifter för jakt haft några negativa effekter på den fågelfauna som är särskilt utpekad i bevarandeplanen för Natura 2000-området Stigfjorden. Länsstyrelsen bedömer därför att de begränsningar i jakten som gällande jaktlagstiftning innebär i allt väsentligt är tillräckliga för att bevarandemålen för områdets fågelfauna kan upprätthållas, åtminstone vad gäller jaktens eventuella inverkan på bevarandemålen. Mot bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att gällande föråldrade förbud mot jakt uppenbart inte behövs för att syftet med naturreservatet ska uppnås och att synnerliga skäl för ett upphävande således föreligger. Det innebär också att det merarbete som återkommande dispensbeslut från jaktförbudet medför för såväl markägare som Länsstyrelsen upphör. Ytterligare en aspekt är det förhållande att en kraftigt ökad population av gäss som orsakar skador på jordbruksgrödor kan medföra att jordbrukets ekonomiska förutsättningar för att hålla odlingslandskapet i hävd minskar. Detta kan då få till följd att naturvärden går förlorade.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Göteborgs-Posten, Bohuslänningen och Lokaltidningen Stenungssund.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårds-handläggare Tord Wennerblom har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Tord Wennerblom

Bilagor

Bilaga 1. Beslutslista

Bilaga 2. Översiktskarta

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

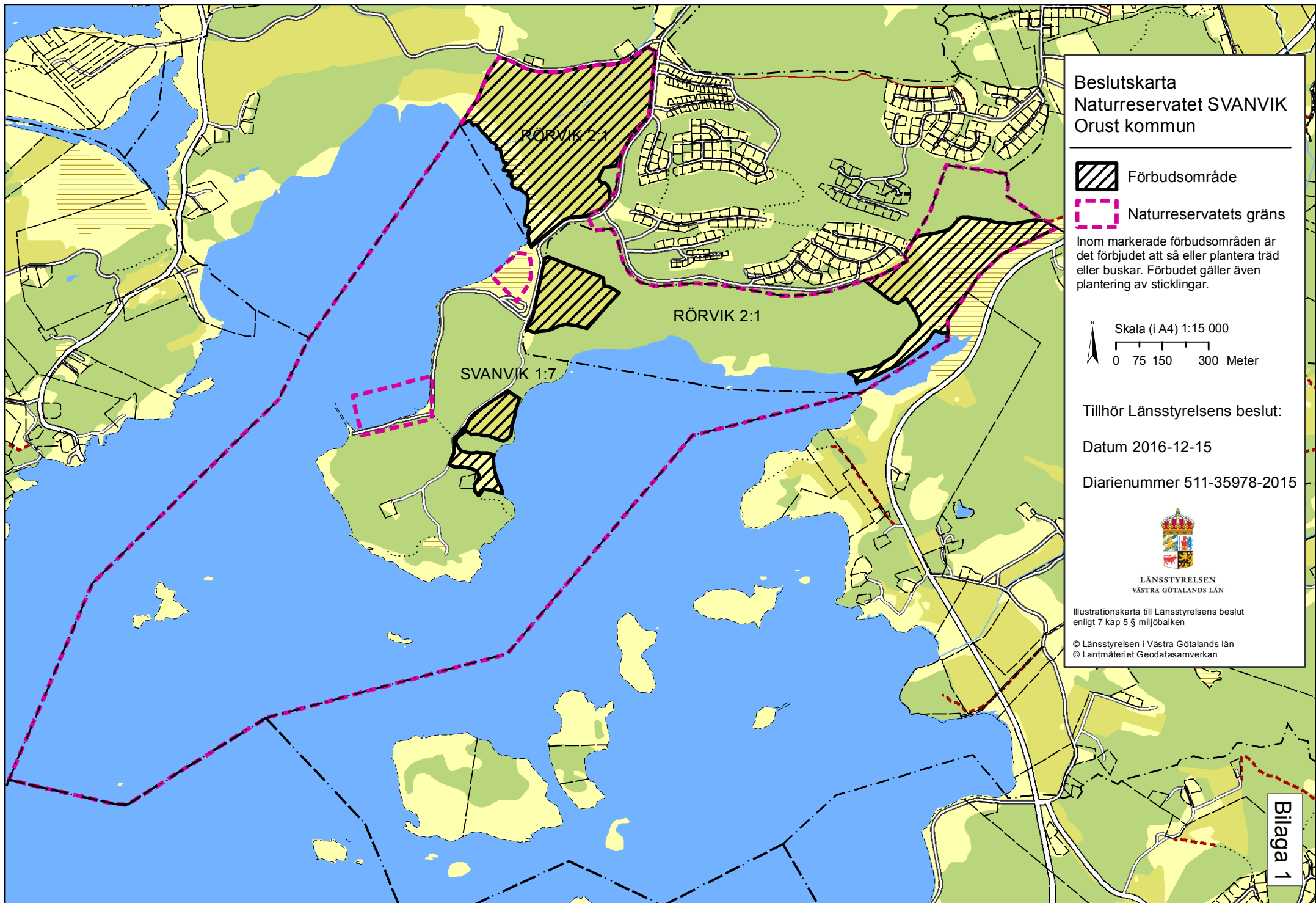
Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

ÖVERSIKTSKARTA

Stigfjorden-områdets olika naturreservat

